

ĀRSTA PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Ārsts	Piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis (5.PKL) atbilst septītajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (7.LKI)
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
<p>Profesijas specializācijas:</p> <p>Ārsta profesijas pamatspecialitātes, apakšspecialitātes un papildspecialitātes uzrādītas Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumos Nr.317 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība”.</p> <p>Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis:</p> <p>Ārsta profesijas saistīto profesiju kompetence, kā arī teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apjoms ir noteikts Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu”.</p>	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums</p> <p>Ārsts ir ārstniecības persona, kas ar zinātniski pamatotu medicīnisko darbību tieši vai netieši iedarbojas uz cilvēku un savas profesionālās darbības ietvaros izmeklē pacientu, nosaka pacientam diagnostiskos izmeklējumus un analizē to rezultātus, izraksta ārstniecības līdzekļus un informē par to lietošanu, veic medicīniskās procedūras, nodrošina visaptverošas ārstēšanas nepārtrauktību un pēctecību, veic infekciju un neinfekciju slimību profilaksi, konsultē pacientu par veselības veicināšanas iespējām, dokumentē pacienta ārstniecības procesu, pēta slimības, to profilaksi un ārstēšanu.</p> <p>Ārsta pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Pacienta vispārīgā veselības stāvokļa novērtēšana:</p> <ul style="list-style-type: none">– ievākt anamnēzi;	

- novērtēt pacienta vitālos rādītājus;
- sniegt pacientam neatliekamo medicīnisko palīdzību.

3.2. Saslimšanas diagnosticēšana, pacienta ārstēšana un aprūpe:

- veikt pacienta apskati un fizikālo izmeklēšanu pa orgānu sistēmām;
- nozīmēt pacientam diagnostiskos izmeklējumus;
- noteikt pacienta slimības diagnozi;
- ārstēt pacientu.

3.3. Sabiedrības veselības veicināšana un slimību profilakse:

- veicināt sabiedrības veselību un slimību profilaksi;
- veikt pacientu drošības un klīnisko risku vadību.

3.4. Katastrofu medicīnas un ārkārtas situāciju vadīšana:

- sadarboties ar atbildīgajiem dienestiem un personām katastrofu un ārkārtas situāciju seku likvidēšanā;
- iesaistīties katastrofu un ārkārtas situāciju vadīšanā.

3.5. Vispārējie uzdevumi:

- lietot valsts valodu;
- lietot vismaz vienu svešvalodu;
- ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus;
- organizēt savu un komandas darbu;
- lietot informācijas tehnoloģijas amata pienākumu veikšanai;
- noformēt medicīnisko dokumentāciju;
- pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju;
- orientēties veselības aprūpes organizācijas un finansēšanas principos;
- ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.1. Pacienta vispārīgā veselības stāvokļa novērtēšana:				
4.1.1.	Ievākt anamnēzi.	<p>Izzināt pacienta sūdzības.</p> <p>Iepazīties ar pacienta medicīnisko dokumentāciju.</p> <p>Uzdot pacientam mērķtiecīgus jautājumus par sūdzībām.</p> <p>Izdarīt pieņēmumus par pacienta sūdzību cēloni.</p> <p>Ievākt sociālo un ģimenes anamnēzi</p> <p>Novērtēt pacienta veselības stāvokli.</p> <p>Neizpaust informāciju par pacienta veselību.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Cilvēka organisms kā vienots veselums.</p> <p>Cilvēka organisma funkcionēšanas normālie un patoloģiskie stāvokļi.</p> <p>Cilvēka morfoloģijas, funkcionēšanas un homeostāzes vispārējās normālās likumsakarības cilvēka dzīves norisēs.</p> <p>Cilvēka gēnu uzbūve un funkcionēšana.</p> <p>Iedzimtība.</p> <p>Genotipa saistība ar fenotipu un klīniskām sekām.</p> <p>Cilvēka organisma uzbūve un funkcijas (anatomija).</p> <p>Cilvēka vitālie rādītāji: normas un novirzes no normas interpretēšana. Cilvēka organisma aizsargmehānismi un imunitāte.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Sociālās un ģimenes anamnēzes datu novērtēšana.</p> <p>Pacienta anamnēzes struktūra un saturs.</p>	<p>Spēja līdzestīgi iztaujāt pacientu, noskaidrojot pacienta sūdzības un to patiesos cēloņus strukturētas anamnēzes veidošanai, pacientam garantējot viņa datu neizpaušanu.</p> <p>Spēja sasaistīt patoloģijas procesu patofizioloģiskos, patomorfoloģiskos komponentus un patoloģiskās izmaiņas ar simptomātiku, kas rodas to ietekmē.</p> <p align="right">7.LKI</p>

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.2.	Novērtēt pacienta vitālos rādītājus.	<p>Novērtēt pacienta apziņas stāvokli, elpošanu, sirdsdarbību, centrālo un perifēro pulsu, arteriālo asinsspiedienu, asins skābekļa piesātinājumu, ķermeņa temperatūru, diurēzi.</p> <p>Atpazīt hemodinamiski nestabilus stāvokļus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Organisma normālas dzīvības funkcijas un funkciju novirzes no normas.</p> <p>Cilvēka organisma funkcionēšana normālos un patoloģiskos stāvokļos.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pacienta vitālo rādītāju izvērtēšanas metodes un parametri.</p> <p>Cilvēka vitālo rādītāju atrades normas, novirzes no normas un to iemesli.</p> <p>Hemodinamiski nestabili stāvokļi.</p>	<p>Spēja interpretēt cilvēka vitālo rādītāju atbilstību normai un konstatēt to novirzi no normas.</p> <p>Spēja attiecināt atradi uz konkrēto klīnisko situāciju kopējā izmeklēšanas procesā un pieņemt lēmumu par atbilstošas tālākās rīcības nepieciešamību pacienta dzīvībai bīstamu stāvokļu gadījumos.</p>	7.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.3.	Sniegt pacientam neatliekamo medicīnisko palīdzību.	<p>Atpazīt akūtus slimības stāvokļus.</p> <p>Nodrošināt pacienta ārstniecību akūta stāvokļa gadījumā atbilstoši situācijai un pieejamajiem resursiem.</p> <p>Nodrošināt vitālās funkcijas dzīvībai bīstamās situācijās.</p> <p>Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību dažādu orgānu sistēmu slimību gadījumos.</p> <p>Noteikt pacienta riskus mazinošus pasākumus ārstniecības procesa ietvaros.</p> <p>Veikt neatliekamos pasākumus dzīvībai bīstamos stāvokļos.</p> <p>Veikt traumas guvuša pacienta imobilizāciju.</p> <p>Nodrošināt pacientam skābekļa terapiju.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Koma u.c. apziņas traucējumi.</p> <p>Skābekļa pievades ierīces: to veidi, lietošanas indikācijas un kontraindikācijas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Elektriskā defibrilācija, kardioversija *</p> <p>Akūtie stāvokļi: to atpazīšana un vadīšana.</p> <p>Dzīvībai bīstamu stāvokļu pazīmes dažādu grupu pacientiem.</p> <p>Kardiopulmonālā reanimācija*.</p> <p>Arteriālā pulsa, ķermeņa temperatūras, elpošanas frekvences un arteriālā spiediena rādītāju noteikšana un izvērtēšana.</p> <p>Sirds netiešā masāža*.</p> <p>Mākslīgā elpināšana pēc ekspiratorās metodes: mute-mute, mute-deguns, mute-sejas maska, mute-<i>Combitube</i> *.</p> <p>Skābekļa terapijas indikācijas, pretindikācijas un efektivitātes novērtēšana.</p>	Spēja atpazīt akūtus stāvokļus medicīnā, organizēt savlaicīgu palīdzības sniegšanu pacientam un veikt kardiopulmonālo reanimāciju, kā arī sniegt neatliekamus pasākumus dažādām pacientu grupām un ordinēt elpošanas atbalsta sistēmas atbilstoši indikācijām un klīniskajai situācijai*.	7.LKI

4.2. Saslimšanas diagnosticēšana, pacienta ārstēšana un aprūpe:

4.2.1.	Veikt pacienta apskati un fizikālo izmeklēšanu pa orgānu sistēmām.	<p>Veikt roku mazgāšanu un dezinfekciju pirms pacienta manuālas apskates.</p> <p>Veikt pacienta apskati.</p> <p>Veikt pacienta fizikālo izmeklēšanu.</p> <p>Veikt acu dibena izmeklējumu ar fundoskopu.</p> <p>Veikt ārējās auss ejas un bungplēvītes izmeklējumu ar otoskopu.</p> <p>Pārbaudīt pacienta redzi un dzirdi.</p> <p>Veikt žāvas un rīkles vizuālu apskati.</p> <p>Veikt rektālu izmeklēšanu.</p> <p>Veikt krūšu dziedzeru palpatoru izmeklēšanu.</p> <p>Veikt vaginālu izmeklēšanu.</p> <p>Paņemt dzemdes kakla citoloģisko uztriepi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ausu slimības: izmeklējumu metodes, atrades un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Acu slimības: izmeklējumu metodes, atrades un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Žāvas un rīkles slimības: izmeklējumu metodes, atrades un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Taisnās zarnas slimības: izmeklējuma metodes, atrades un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Krūšu dziedzeru slimības: izmeklējuma metodes, atrades un biežākās novirzes no normas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pacienta apskate un fizikālā izmeklēšana: palpācija, perkusija, auskultācija u.c. atvasinātās metodes.</p> <p>Redzes un dzirdes pārbaudes metodes: normāla atrade un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Žāvas un rīkles izmeklējuma metodes*, atrades un biežākās patoloģijas.</p> <p>Rektālās izmeklēšanas indikācijas*, atrades interpretēšana.</p> <p>Krūšu dziedzeru palpācija*: normālas atrades un biežākā novirze no normas.</p> <p>Vaginālas izmeklēšanas un dzemdes kakla citoloģiskās uztriepes veikšana*, atrades interpretēšana.</p>	<p>Spēja interpretēt klīnisko izmeklējumu rezultātu atbilstību normai, sasaistot tos ar kopējo izmeklēšanas procesu sākotnējās diagnozes un iespējamās diferenciāldiagnozes noteikšanai, lai pieņemtu lēmumu par pacienta turpmāko ārstēšanu.</p> <p>Spēja interpretēt pārbaudes izmeklējuma rezultātus, attiecinot tos uz konkrētu klīnisko situāciju kopējā izmeklēšanas procesa ietvaros.</p> <p>Spēja interpretēt slēdziena nozīmi un attiecināt to uz konkrēto klīnisko situāciju un kopējo izmeklēšanas procesu.</p>	7.LKI
--------	--	--	---	--	-------

4.2.2.	<p>Nozīmēt pacientam diagnostiskos izmeklējumus.</p>	<p>Izmantot medicīniskās tehnoloģijas slimību vai saslimšanas diagnosticēšanā.</p> <p>Nozīmēt pacienta klīniskajai situācijai atbilstošus diagnostiskos izmeklējumus.</p> <p>Paņemt arteriālo asiņu paraugu.</p> <p>Noteikt asins grupu.</p> <p>Noteikt asinīs skābju-sārņu līdzsvaru un dzīvībai bīstamas asins gāzu sastāva izmaiņas.</p> <p>Atpazīt laboratoriskajos izmeklējumos uzrādītās novirzes no normas.</p> <p>Saprast gremošanas trakta endoskopijas rezultātus.</p> <p>Pierakstīt 12 novadījumu elektrokardiogrammu.</p> <p>Orientēties elektrokardiogrammas pieraksta rezultātos.</p> <p>Orientēties elektrokardiogrammas pieraksta kardiālās slodzes testa rezultātos.</p> <p>Orientēties ehokardiogrāfijas protokola pamatrādītājos.</p> <p>Veikt pleiras dobuma punkciju sertificēta ārsta uzraudzībā.</p> <p>Saprast plaušu funkcionālo testu rezultātus.</p> <p>Orientēties bronhoskopijas rezultātos.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Medicīnas tehnoloģiju pielietojums dažādās klīniskajās situācijās.</p> <p>Instrumentālās izmeklēšanas metodes: laboratoriskās, morfoloģiskās, elektrofizioloģiskās, vizuālās, staru diagnostikās, ģenētiskās u.c.</p> <p>Diagnostisko, t.sk., laboratorisko un radioloģisko, izmeklējumu veidi, rezultātu normas un normu noviržu biežākie iemesli.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Arteriālo asiņu iegūšana*, skābju-sārņu līdzsvars, asins gāzu sastāva rādītāji un to novirzes no normas.</p> <p>Asins grupas, to noteikšana un transfuzioloģijas pamati *</p> <p>Laboratorisko izmeklējumu rezultātu izmantošana dažādās klīniskajās situācijās.</p> <p>Elektrodu novietojums elektrokardiogrammas pierakstam.</p> <p>12 novadījumu elektrokardiogrammas pieraksta pamatprincipi, elektrokardiogrammas norma, biežākās novirzes no normas.</p> <p>Kardiālās slodzes testa pamatprincipi un atrades interpretēšana.</p> <p>Slodzes testa atrades norma un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Transtorakālās un transezofagālās ehokardiogrāfijas izmeklējumu būtība, indikācijas.</p>	<p>Spēja nozīmēt diagnostiskos izmeklējumus, interpretēt iegūtos rezultātus, atpazīstot novirzes no normas un attiecinot atradi uz konkrēto klīnisko situāciju kopējā izmeklēšanas procesā.</p> <p>Spēja noteikt asinsgrupas un veikt asins preparātu nozīmēšanu.</p> <p>Spēja interpretēt arteriālajās asinīs noteikto skābju-sārņu līdzsvaru, asins gāzu sastāva galvenos rādītājus un to nozīmi klīniskajā kontekstā.</p> <p>Spēja veikt pleiras dobuma punkciju sertificēta ārsta uzraudzībā un patstāvīgi interpretēt iegūtā materiāla rezultātus.</p> <p>Spēja izvērtēt bronhoskopijas nepieciešamību un attiecināt to uz konkrēto klīnisko situāciju kopējā izmeklēšanas procesā.</p> <p>Spēja interpretēt plaušu funkcionālo testu galvenos parametrus, attiecināt iegūtos rezultātus uz konkrētu klīnisko situāciju un sasaistīt tos ar kopējo izmeklēšanas procesu.</p> <p>Spēja interpretēt slēdziena nozīmi un attiecināt to uz konkrēto klīnisko situāciju un kopējo izmeklēšanas procesu.</p>	7.LKI
--------	--	---	--	---	-------

			<p>Pleiras dobuma punkcijas, indikācijas, kontraindikācijas.</p> <p>Punktāta analīžu datu interpretēšana.</p> <p>Bronhoskopijas izmeklējumu būtība un indikācijas.</p> <p>Plaušu funkcionālie testi: būtība, veikšana, indikācijas, kontraindikācijas, galvenie parametri, atrades norma un biežākās novirzes no normas.</p> <p>Gremošanas trakta endoskopisko izmeklējumu būtība, veidi un indikācijas.</p> <p>Izmeklējumu rezultātu interpretācija diagnozes noteikšanā.</p>		
--	--	--	--	--	--

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.2.3.	Noteikt pacienta slimības diagnozi.	<p>Noteikt pacienta sākotnējo diagnozi, komplikācijas un blakusslimības.</p> <p>Noteikt pacienta iespējamo diferenciāldiagnozi.</p> <p>Izvērtēt pacienta veselības stāvokli kopējā izmeklēšanas procesa ietvaros.</p> <p>Diagnosticēt slimību pēc pacienta izmeklēšanas rezultātiem un izmeklēšanas laikā konstatētās atradēm.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Biežāk sastopamo slimību kopīgās raksturīgās klīniskās pazīmes diferenciālās diagnozes identificēšanā.</p> <p>Kognitīvo smadzeņu darbības procesi, pacienta kognitīvo spēju izvērtēšana.</p> <p>Īsceļi diagnostikas/lēmumu pieņemšanas procesā un izvairīšanās taktikas/iespējas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Slimību un patoloģisko stāvokļu klīniska aina: raksturīgās sūdzības, anamnēzes dati un fizikālās izmeklēšanas atrade.</p> <p>Raksturīgās novirzes laboratoriskās un instrumentālās izmeklēšanas metožu atradēs.</p>	<p>Spēja kopējā izmeklēšanas procesa ietvaros izvēlēties konkrētai klīniskajai situācijai atbilstošas medicīnas tehnoloģijas pacienta veselības stāvokļa izvērtēšanai un interpretēt rezultātu atbilstību normai.</p> <p>Spēja interpretēt pacienta sūdzības, anamnēzes datus, fizikālās izmeklēšanas rezultātus, primāro klīnisko diagnozi, definējot pamatdiagnozi, komplikācijas, blakusslimības un iespējamās diferenciāldiagnozes.</p> <p>Spēja izvairīties no kognitīvajiem aizspriedumiem diagnostikas procesā, sastādīt izmeklēšanas un ārstēšanas plānu, lai, pamatojoties uz izmeklējumu rezultātiem, noteiktu galīgo klīnisko diagnozi.</p> <p>Spēja izmantot profesionālus aseptikas paņēmienus un antiseptiskos līdzekļus dažādās klīniskās prakses situācijās, kas pasargātu pacientu no mikroorganismiem un infekcijām *.</p>	7.LKI

4.2.4.	Ārstēt pacientu.	<p>Ievērot aseptikas un antiseptikas principus pirms pacienta apskates, ķirurģiskas un invazīvas manipulācijas.</p> <p>Plānot pacienta ārstēšanu saskaņā ar noteikto diagnozi</p> <p>Vadīt pacienta ārstēšanu.</p> <p>Veikt intravenozas (perifēras vēnas), intrakutānas, subkutānas, intramuskulāras injekcijas un perifēro vēnu kateterizāciju.</p> <p>Veikt nazogastrālās zondes ievadīšanu un izņemšanu.</p> <p>Veikt hemotransfūziju.</p> <p>Ievadīt zondi kuņģa skalošanai.</p> <p>Skalot kuņģi.</p> <p>Katetrizēt vīrieša un sievietes urīnpūsli.</p> <p>Veikt dažāda veida brūšu apstrādi un pārsiešanu.</p> <p>Veikt šuvju uzlikšanu un noņemšanu.</p> <p>Nozīmēt medikamentus.</p> <p>Izrakstīt receptes.</p> <p>Dokumentēt medikamentu nozīmēšanu.</p> <p>Izrakstīt nosūtījumus pie speciālistiem.</p> <p>Uzraudzīt normālu grūtniecības norisi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Aseptika un antiseptika.</p> <p>Ārstniecības vielu iedarbība uz organismu un šo vielu lietošana.</p> <p>Rehabilitācija, psihoterapija un intensīvā terapija.</p> <p>Grūtniecības plānošana.</p> <p>Fizioloģiskas grūtniecības norise: iespējamās novirzes no normas.</p> <p>Mirstoša cilvēka psihoemocionālie stāvokļi un aprūpes īpatnības. <u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Aseptika un antiseptika klīniskās prakses situācijās.</p> <p>Invazīvās (ķirurģiskās) un neinvazīvās ārstēšanas metodes: pielietojums, indikācijas un kontrindikācijas, komplikācijas, dažādu metožu priekšrocības un trūkumi.</p> <p>Injekciju un perifēro vēnu katetrizācija*.</p> <p>Nazogastrālās zondes ievietošana* un indikācijas.</p> <p>Kuņģa zondes ievietošanas un kuņģa skalošana* un indikācijas.</p> <p>Urīnpūšļa katetrizācija* un indikācijas.</p> <p>Brūču veidi un apstrāde*.</p> <p>Šuvju uzlikšana*.</p> <p>Pārsēju veidi un brūču pārsiešana.</p> <p>Medikamentu indikācijas, kontrindikācijas, ievades veidi, receptūras principi, dažādu zāļu formu ordinēšana.</p>	<p>Spēja plānot un organizēt ārstēšanas procesu, izvēloties piemērotāko ārstēšanas metodi.</p> <p>Spēja veikt intravenozas (perifēras vēnas), intrakutānas, subkutānas, intramuskulāras injekcijas un perifēro vēnu kateterizāciju*.</p> <p>Spēja ievietot un izņemt nazogastrālo zondi*.</p> <p>Spēja ievietot un izņemt kuņģa zondi, interpretēt gremošanas trakta endoskopisko izmeklējumu rezultātus un veikt kuņģa skalošanu*.</p> <p>Spēja veikt urīnpūšļa katetrizāciju, nepieciešamības gadījumā piesaistot sertificētu ārstu*.</p> <p>Spēja apstrādāt dažādu veidu brūces, uzlikt ādas šuves, pārsējus un pieņemt lēmumu par piemērotāko ārstēšanas veidu*.</p> <p>Spēja nozīmēt medikamentus konkrētajā klīniskajā situācijā.</p> <p>Spēja dokumentēt nepieciešamo informāciju par pacientu, kas atspoguļotu pacienta stāvokli, izmaiņas, kritiskās situācijas, rezultātu, t.sk. pieņemto lēmumu pamatojumu diagnostikas un ārstēšanas gaitā.</p> <p>Spēja sniegt atbalstu mirstošam pacientam.</p>	7.LKI
--------	------------------	---	--	---	-------

		<p>Pieņemt fizioloģiskas dzemdības.</p> <p>Izvērtēt mirstoša pacienta stāvokli.</p> <p>Sniegt atbalstu mirstošiem pacientiem.</p> <p>Konstatēt nāves iestāšanos.</p>	<p>Fizioloģisku dzemdību norise: to periodi, iespējamie riski un komplikācijas dzemdībās un pēcdzemdību periodā*.</p> <p>Klīniskās un bioloģiskās nāves konstatēšana .</p>	<p>Spēja konstatēt pacienta klīnisko un bioloģisko nāvi.</p>	
--	--	--	--	--	--

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.3. Sabiedrības veselības veicināšana un slimību profilakse:					
4.3.1.	Veicināt sabiedrības veselību un slimību profilaksi.	<p>Izglītot iedzīvotājus par sabiedrības veselības jautājumiem.</p> <p>Izglītot iedzīvotājus par racionālu zāļu lietošanu.</p> <p>Veikt slimību profilaksi un vakcinēšanu.</p> <p>Izglītot iedzīvotājus par slimību profilakses iespējām.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Bīstamās infekcijas slimības.</p> <p>Sabiedrības veselības pamati.</p> <p>Biežāk sastopamo slimību primārā un sekundārā profilakse, tai skaitā skrīningi.</p>	Spēja veikt pasākumus sabiedrības veselības veicināšanā un slimību profilaksē.	7.LKI
4.3.2.	Veikt pacientu drošības un klīnisko risku vadību.	<p>Atpazīt ar pacienta ārstēšanu saistītos riskus.</p> <p>Atpazīt ar pacienta klīnisko stāvokli saistītos riskus.</p> <p>Vadīt ārkārtas medicīnisko situāciju</p> <p>Organizēt darbu ārkārtas sabiedrības veselības situācijās.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Cilvēkfaktora (ergonomikas) loma pacientu drošības nodrošināšanā.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Klīnisko risku vadīšanas un pacienta drošības principi.</p> <p>Kļūdas un pārkāpumi: nevēlama, iepriekš neparedzēta rezultāta cēloņi.</p>	<p>Spēja organizēt drošu un kompleksu pacienta aprūpi, tai skaitā klīnisko risku atpazīšanu un vadību, pārzinot ar profesiju saistītos specifiskos riskus un riskus mazinošos pasākumus, izturēšanās, uzvedības modeļus, procedūras un rekomendācijas pacientu drošības paaugstināšanai.</p> <p>Spēja organizēt pasākumu kompleksu, lai aprūpes ietvaros nodrošinātu pacienta drošību, tai skaitā atpazītu un vadītu klīniskos riskus.</p>	7.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.4. Katastrofu medicīnas un ārkārtas situāciju vadīšana:					
4.4.1.	Sadarboties ar atbildīgajiem dienestiem un personām katastrofu un ārkārtas situāciju seku likvidēšanā.	<p>Organizēt darbu katastrofu un ārkārtas situācijās.</p> <p>Sniegt atbildīgajiem dienestiem informāciju par cietušajiem un to veselības stāvokli.</p> <p>Veikt informācijas apmaiņu ar atbildīgajiem dienestiem savas kompetences ietvaros.</p> <p>Ievērot atbildības un funkciju deleģējuma robežas.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Katastrofu medicīnas sistēma.</p> <p>Sadarbības organizēšana: funkciju un atbildības deleģēšana.</p> <p>Informācijas veidi un kanāli.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ārkārtas situāciju vadīšana un darbību koordinēšana.</p>	<p>Spēja vadīt ārkārtas situācijas, reaģējot uz esošajiem un iespējamajiem draudiem.</p> <p>Spēja komunikācijā ar pacientiem un viņu piederīgajiem savā uzvedībā un attieksmē ievērot drošas ārstniecības modeli.</p>	7.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.4.2.	Iesaistīties katastrofu medicīnas un ārkārtas situāciju vadīšanā.	<p>Veikt cietušo šķirošanu neatliekamās medicīniskās palīdzības procesa ietvaros.</p> <p>Noteikt cietušo riskus mazinošus pasākumus neatliekamās medicīniskās palīdzības procesa ietvaros.</p> <p>Nodrošināt cietušo veselības aprūpi katastrofu un ārkārtas situācijā.</p> <p>Nodrošināt palīdzību cietušā transportēšanas laikā uz ārstniecības iestādi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Dabas stihiju izraisīti apdraudējumi. Ķīmisko aģentu apdraudējumi. Militārās medicīnas principi. Draudu novēršana, ārkārtas situācijas vadīšana. Katastrofu seku novēršanas plānošana. Cietušo gaisa medicīniskā transportēšanas nodrošināšana. Nepieciešamo resursu plānošana.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Cietušo šķirošana.</p>	Spēja šķirot pacientus atbilstoši prioritātes līmenim	7.LKI

* prasmes un profesionālās zināšanas šo manipulāciju veikšanai apgūst tikai pēc tam, kad veikta praktiskā apmācība.

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Lietot saziņā valsts valodu.	<p>Runāt valsts valodā.</p> <p>Lietot profesionālo terminoloģiju latviešu valodā.</p> <p>Ievērot latviešu literārās valodas normas lietišķajā un darījumu stilā.</p> <p>Ievērot saskarsmes kultūru.</p> <p>Paust argumentētu viedokli.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Lietišķo rakstu valodas kultūra. Profesionālā terminoloģija.</p> <p>Zinātniskais valodas stils.</p> <p>Verbālā, neverbālā saziņa un saskarsmes kultūra.</p> <p>Diskusijas, prezentācijas prasmes.</p> <p>Jautājumu uzdošana.</p> <p>Saskarsmes psiholoģiskie pamati.</p>	<p>Spēja korekti komunicēt ar kolēģiem, lietojot profesionālo terminoloģiju, un sazināties ar pacientiem un viņu tuviniekiem gan mutiski, gan rakstiski, nodrošinot korektas un literārās valodas normām atbilstošas informācijas sniegšanu valsts valodā.</p> <p>Spēja loģiski argumentēt, diskutēt, prezentēt savu nostāju, paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju.</p>	7.LKI
5.2.	Lietot vismaz vienu svešvalodu .	<p>Sazināties svešvalodā.</p> <p>Ievērot literārās valodas normas.</p> <p>Lietot profesionālo terminoloģiju.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Svešvalodas lietojums mutvārdu un rakstu formā.</p> <p>Rakstu valodas kultūra.</p> <p>Profesionālā terminoloģija.</p>	Spēja sazināties svešvalodā un korekti lietot profesionālo terminoloģiju.	7.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.3.	Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus.	<p>Paust līdzestību sarunā ar pacientu un tuvinieku.</p> <p>Informēt pacientu un tuvinieku par slimības būtību, riskiem, alternatīvām: to priekšrocībām un riskiem.</p> <p>Iesaistīt pacientu un tuvinieku lēmumu pieņemšanas procesā un informētas piekrišanas lēmuma pieņemšanā ārstniecībai.</p> <p>Iegūt pacienta un tuvinieka informēto piekrišanu.</p> <p>Korekti risināt konfliktus un citas nestandarta situācijas.</p> <p>Būt lojālam pret kolēģiem un pacientiem.</p> <p>Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Latvijas Ārstu ētikas kodekss.</p> <p>Latvijas Republikas normatīvie akti un starptautiskie dokumenti.</p> <p>Lojalitāte.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pacientu un ārstu tiesības un pienākumi.</p> <p>Profesionālā un vispārējā ētika ārsta darbībā.</p> <p>Pacienta vai viņa piederīgo informēta piekrišana.</p> <p>Konflikti, to cēloņi un risinājumi.</p> <p>Efektīva saskarsme un sadarbība.</p> <p>Lietišķā komunikācija.</p>	<p>Spēja ievērot konfidencialitāti, pacientu datu aizsardzību, vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus, argumentēti paužot viedokli un izskaidrojot pacientam un viņa piederīgajiem slimības diagnozi, tālāko izmeklēšanas gaitu un ārstēšanas plānu, neatkarīgi no pacienta reliģiskās, sociālās, etniskās un cita veida piederības.</p> <p>Spēja kritiski izvērtēt pacientam nepieciešamās medicīnās aprūpes apmēru, tai skaitā diagnostisko metožu un medicīnisko manipulāciju pielietošanā, medikamentu noteikšanā.</p> <p>Spēja savā profesionālajā darbībā apzināties un novērst interešu konflikta riskus.</p>	7.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.4.	Organizēt savu un komandas darbu.	<p>Organizēt savu un kolēģu darbu, tai skaitā dežūrdarba laikā.</p> <p>Strādāt komandā.</p> <p>Iesaistīt konsultantus u.c. ārstniecības procesa nodrošināšanai nepieciešamās personas.</p> <p>Noteikt prioritātes darba plānošanā.</p> <p>Plānot pacienta ārstēšanu, aprūpi un rehabilitāciju.</p> <p>Koordinēt pacientam nepieciešamo palīdzību noteiktās situācijās.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Darba organizācija un komandas darba principi.</p> <p>Sadarbības veicināšana.</p> <p>Vardarbības veidi.</p> <p>Bērnu tiesību aizsardzības jautājumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Dežūrdarbs ārstniecības iestādē.</p> <p>Pacienta stacionēšana.</p> <p>Darba organizācija: plānošana, uzdevumu deleģēšana.</p> <p>Vardarbības vai cilvēku tirdzniecības upura atpazīšana.</p>	<p>Spēja strādāt komandā, organizējot savu un citu darbu, tai skaitā dežūrdarba laikā, stacionējot vai pārvedot pacientu uz citu nodaļu, un sadarbojoties ar ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām pacienta izmeklēšanas un ārstniecības gaitā.</p> <p>Spēja komunicēt ar tiesībsargājošajām institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, kas sniedz palīdzību vardarbības upuriem, un viņu tuviniekiem.</p>	7.LKI
5.5.	Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas amata pienākumu veikšanai.	<p>Lietot biroja tehniku.</p> <p>Lietot informācijas tehnoloģijas un datubāzes.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Informācijas sistēmu drošība.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Informācijas nesēji, tīmekļvietnes un datnes.</p> <p>Datorprasmes.</p> <p>Dokumentu sagatavošana.</p> <p>Personu datu aizsardzība.</p>	Spēja pārlicinoši un droši lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas darba uzdevuma izpildē.	7.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.6.	Noformēt medicīnisko dokumentāciju.	<p>Noformēt medicīnisko dokumentāciju.</p> <p>Veikt ierakstus pacienta ambulatorajā un stacionārajā medicīniskajā dokumentācijā.</p> <p>Izmantot pacienta medicīnisko dokumentāciju ārstniecības monitorēšanā.</p> <p>Ievērot pacientu datu aizsardzības prasības.</p> <p>Orientēties Eiropas un Latvijas ārsta tiesības reglamentējošajos normatīvajos aktos.</p>	<p>Izpratnes līmenī:</p> <p>Orientēties galvenajos veselības aprūpes organizācijas principos.</p> <p>Pacientu un ārstu tiesības un pienākumi.</p> <p>Lietošanas līmenī:</p> <p>Medicīniskās dokumentācijas lietvedības kārtošana.</p>	<p>Spēja aizpildīt medicīnas dokumentus saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Spēja profesionālajā darbībā ievērot pacientu un ārstu tiesības saskaņā ar Eiropas Savienībā un Latvijā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.</p>	7.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.7.	Pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju.	<p>Novērtēt savu profesionālās kompetences līmeni.</p> <p>Pastāvīgi izkopt savu profesionālo kompetenci.</p> <p>Plānot savas profesionālās darbības izaugsmes iespējas.</p> <p>Veikt pētniecisko darbu.</p> <p>Izmantot pierādījumos balstītas medicīnas principus profesionālajā darbībā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ārstniecības personu profesionālās kvalifikācijas uzturēšanu reglamentējošie normatīvie akti.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Motivācija un mācīšanās stratēģijas.</p> <p>Profesionālās pilnveides iespējas un karjeras izaugsmes plānošana.</p> <p>Pierādījumos balstītas medicīnas principi un pierādījumu līmeņi.</p> <p>Pētnieciskā darba organizācija.</p> <p>Zinātniskās un pētnieciskās darbības analīze.</p> <p>Zinātniskie raksti un jomas profesionālās vadlīnijas.</p>	<p>Spēja plānot un mērķtiecīgi pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju visa mūža garumā.</p> <p>Spēja klīniskajā darbā pielietot profesionālo vadlīniju rekomendācijas un interpretēt jaunāko zinātnisko informāciju, to attiecinot uz konkrēto klīnisko situāciju.</p> <p>Spēja dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā mērķtiecīgas pētnieciskās darbības rezultātā.</p> <p>Spēja profesionāli pilnveidoties mūža garumā, izmantojot tikai pacientiem drošus un uz pacientu vērstas aprūpes paņēmienus, kā arī pēcdiploma medicīniskajā izglītībā pielietojamās tehnoloģijas.</p>	7.LKI
5.8.	Orientēties veselības aprūpes organizācijas un finansēšanas principos.	<p>Orientēties veselības aprūpes sistēmas galvenos organizācijas principos.</p> <p>Ievērot veselības aprūpes sistēmas finansēšanas principus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Veselības aprūpes organizācijas sistēma un finansēšanas principi.</p> <p>Resursu plānošana.</p> <p>Finanšu vadība.</p>	Spēja izprast veselības aprūpes sistēmu un tās finansēšanas kārtību.	7.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.9.	Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.	<p>Uzturēt savu darba vietu atbilstoši darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības darba pienākumu veikšanā.</p> <p>Izvērtēt vides faktoru ietekmi uz savu un pacienta veselību.</p> <p>Rīkoties atbilstoši ugunsdrošības, elektrodrošības un civilās aizsardzības noteikumiem.</p> <p>Prast lietot darba vietā esošos ugunsdzēsības līdzekļus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošības normatīvie akti.</p> <p>Elektrodrošības normatīvie akti.</p> <p>Vides aizsardzības normatīvie akti.</p> <p>Civilās aizsardzības noteikumi.</p> <p>Ugunsdzēsības līdzekļu veidi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba apstākļi un cilvēka veselība kā dzīves kvalitātes nosacījums.</p> <p>Drošas darba vides nosacījumi.</p>	Spēja precīzi ievērot darba aizsardzības, vides un personīgās aizsardzības prasības, rūpējoties par savu un pacientu drošību.	7.LKI

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Profesijas standarta iesniedzējs: Veselības ministrija (Skaidrīte Ivanišaka, tālr.: +371 60008325, e-pasta adrese: skaidrite.ivanisaka@vm.gov.lv) ĀRSTA PROFESIJAS STANDARTU izstrādājusi ar Veselības ministrijas 2017.gada 29.septembra rīkojumu Nr.133 “Par darba grupas Ārsta profesijas standarta aktualizācijai izveidi” izveidotā darba grupa, kuras sastāvā bija pārstāvji no Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes, Latvijas Slimnīcu biedrības, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Ārstu biedrības un Veselības ministrijas pārstāvji:</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa: Egita Pole – Veselības ministrijas valsts sekretāra vietniece (<i>patlaban Valsts asinsdonoru centra direktore</i>); Guntis Bahs – Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes dekāns (<i>patlaban Veselības studiju prorektors</i>); Igors Ivanovs – Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes docents; Arnolds Jezupovs – Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes Ķirurģijas katedras vadītājs; Jevgēnijs Kalējs – Latvijas Slimnīcu biedrības valdes priekšsēdētājs; Valdis Keris – Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs; Biruta Kleina – Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktora vietniece (<i>patlaban Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta vecākā eksperte</i>); Alvils Krams – Latvijas Ārstu biedrības valdes loceklis; Gustavs Latkovskis – Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes prodekāns; Raimonds Osis – Veselības ministrijas Juridiskās nodaļas vadītājs; Kristīne Kļaviņa – Veselības ministrijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītāja (<i>patlaban Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļa vadītāja</i>).</p>
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<p>Kristīne Kļaviņa – Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vadītāja; Dace Roga – Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākā eksperte; Aina Liepiņa – Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta vecākā eksperte; Inese Stūre – Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā eksperte; Guntis Bahs – Rektoru padome, Rīgas Stradiņa universitātes profesors, veselības studiju prorektors; Viesturs Boka – Latvijas Ārstu biedrības valdes loceklis, profesors; Ligita Vulfa – Latvijas ģimenes ārstu asociācijas valdes locekle; Uģis Gruntmanis – Latviešu ārstu un zobārstu apvienības priekšsēdis, ārsts; Luīze Auziņa – Latvijas Jauno Ārstu asociācijas valdes locekle.</p>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	16.10.2019
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<i>Ministru kabineta noteikumi Nr. 633, Rīgā, 2018. gada 8. oktobris (prot. Nr. 46 15.§)</i>